

JÁRVÁNYÜGYI ÉS SZOCIÁLIS INTÉZKEDÉSEK

Közös jellemzők:

- A vizsgált országokban a veszélyhelyzet kihirdetését megelőzték a járványügyi intézkedések.
- Minden ország biztosít valamilyen segítyt, rendkívüli támogatást, minimum jövedelmet azoknak, akiknek bevétele kiesik a járvány miatt.
- Minden ország biztosít valamilyen adó- és járulékkedvezményt, továbbá az adminisztratív terhek elhalasztásával, elengedésével is segítik az állampolgárokat.
- Nem találtak az országok alternatív gyerek-gondozási módokat az iskolabezárások kezelésére.
- Jellemzően nem emelték meg (kivéve CZ, SI) a családoknak járó ellátásokat a megváltozott környezetben.
- Ehelyett a családoknak járó ellátások folyósítását hosszabbították meg.
- Nem került kimondásra sehol sem, hogy iskolabezárás miatt a munkavállaló szülőnek nem lehet felmondani.
- Nem kaptak a szülők extra szabadságot az iskolabezárások miatt.
- Minden ország bevezette az időskorúak meghatározott időszakában történő vásárlását.

Az Infojegyzet a koronavírus járvány miatt Csehország, Horvátország, Lengyelország, Szlovákia és Szlovénia által meghozott legfontosabb járványügyi és szociális intézkedéseikhez ad útmutatót.

Szinte mindenütt a világban a COVID-19 járványra adott első reakciók voltak: az országhatárok lezárása, a közoktatási intézmények bezárása digitális oktatásra való átállással, az emberek mozgásának korlátozása, a társadalmi érintkezések minimalizálása az üzletek, szolgáltatóegységek bezárásával, működésük felfüggesztésével. A korlátozások következtében azonban sok, nem létfontosságú vállalkozás, üzem is kénytelen volt bezárni.

Mivel ezek az intézkedések átmenetiek, a cél a kormányok részéről – a járvány lassításán és az egészségügyi rendszer felkészítésén túl –, hogy sem a gazdaságban, sem a társadalomban ne keletkezzenek maradandó károk. A kormányok által nyújtott támogatások célja, hogy a vállalkozások s alkalmazottak ki tudjanak tartani az újra nyitásig, megmaradjanak a munkahelyek, hogy a gazdaság újra indulhasson, amint ezt a járvány visszahúzódása lehetővé teszi. A járvány ezen szakaszában meghozott intézkedések kevésbé érintik az országok szociális védelmi rendszereit, noha az embereknek még hosszan ki kell tartaniuk az élet normalizálódásáig.

CSEHORSZÁG

Járványügyi intézkedések

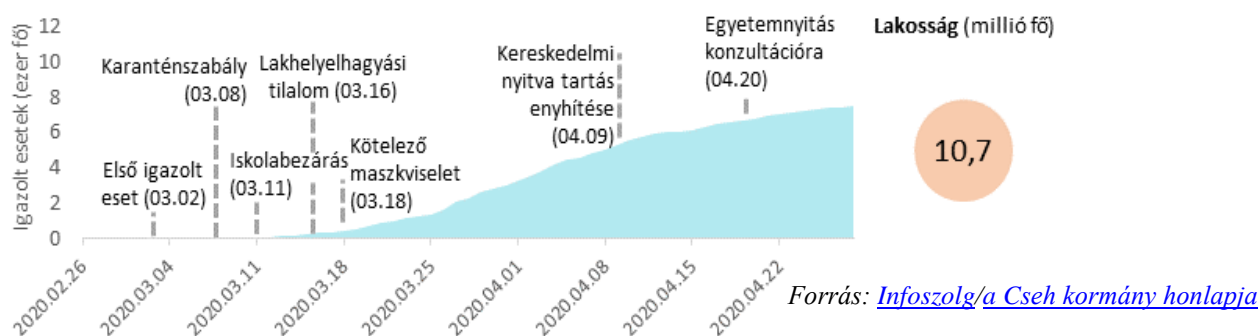
Bár a [veszélyhelyzet kihirdetésére](#) egy nappal később került sor, mint Magyarországon, az [első karantén szabály](#) korábban került bevezetésre. Március 11-én [bezárták az iskolákat, oktatási intézményeket](#), majd [14-én a kereskedelmi és szolgáltató létesítményeket](#) is, a legszükségesebbek kivételével. Március 16-án [lezárták az országhatárokat](#). Március 18-tól [kötelező a száj és az orr lefedése](#) közterületen. Korlátozott területen március 30-tól indult az „[Okos karantén](#)” teszt (számítógépes algoritmusok által végzett kontaktuskutatás.) Április 7-től könnyítettek a kijárási korlátozásokon (két fő, sportolás), 9-től a kereskedelmi és szolgáltató egységek bezárásának enyhítése következett (pl. építőanyag- és kerékpárboltok), majd 20-tól megnyithattak az olyan üzleteknél, ahol nincs közvetlen érintkezés az eladó és a vevő között. Április 14-től megnyitották az [osztrák-cseh és német-cseh határt](#), ellenőrzés visszaállításával. A diákok április 20-tól bemehetnek az oktatási intézményekbe egyéni konzultációkra. Április 27-től az egyházi szertartások maximum 15 fővel megtarthatók.

Szociális intézkedések

Eltörölték az [adatforgalmi díjakat](#).

Március 25-től a vállalkozóknak nem kell egészségügyi, nyugdíj- és szociális hozzájárulást fizetniük, hat hónapig.

1. ábra: Járványügyi és szociális intézkedések kronológiája - Csehország

Március 27-től változtak a gyerekgondozási díj [szabályai](#): eddig az ellátás a gyerek 10 éves koráig évi kilenc naptári napra (egyedülálló szülőnél 16 napra) járt, s csak a munkavállalóknak. A járvány idején a gyermek 13 éves koráig és immár azoknak az önálló vállalkozóknak is jár, akik az iskolabezárás miatt otthon maradnak 6-13 év közötti gyermekeikkel. Munkavállalóknál az ellátást 60-ról 80 százalékra emeltek. Az ellátás összege a vállalkozóknál: 424 korona/nap (max. havi 13 144 korona). A cseh államnak ez 30 napra 2,74 milliárdba kerül. Szülők, vagy egyéb személyek, akik – korhatártól függetlenül – fogyatékos személyt ápolnak az ellátó intézmény bezárása miatt, a járvány idejére visszamenőleges is igényelhetik az ellátást.

Április 1-jétől lépett életbe a magánszemélyek hitelfizetési moratóriuma (3–6 hónap) a március 26. előtti kölcsön- és hitelszerződésekre.

Április 6-tól indult a [munkahelyvédő program](#) (Antivirus): az állam átvállalja a munkavállalók bérének egy részét/teljes egészét az adott cég visszaesésének okától és mértékétől függően. Feltétele: a foglalkoztatás a Munka Törvénykönyve alá tartozik, a munkáltató bért és járulékokat fizet, a munkavállalónak nem mondtak fel és nem tölti felmentési idejét.

A karanténban lévőknek a munkáltatótól az első 14 napra a fizetésük 60 százaléka jár (táppénzszabályok az irányadók), aminek a 80 százalékát az állam fizeti, maximum 39 000 koronát munkavállalónként (ideértve a társadalombiztosítási járulékokat is.) A program visszamenőleg a március 12-től április végéig esedékes fizetésekre vonatkozik. Olyan munkahelyen, ahol a munkahelyet jogszabálynál fogva kellett bezárni és a munkáltató a munkavállalót

nem tudta máshová áthelyezni, a munkavállalónak a fizetése 100 százaléka jár. Az állam ez esetben is fizeti a fizetés 80 százalékát a társadalombiztosítási járulékokkal együtt, maximum 39 000 korona/fő értékben. Olyan esetben, ahol a munkavállaló 30 százaléka nem dolgozik, akár karantén, akár gyerekgondozás miatt, s a munkáltató ezért nem tud munkát adni, a munkavállaló a fizetése 100 százalékára jogosult. Ha a munkáltató azért nem tud munkát biztosítani, mert nem érkezik alapanyag, a munkavállaló a fizetése 80 százalékára jogosult. Ha a munkáltató által gyártott termékre/szolgáltatásra nincs igény vagy kereslet-visszaesés van, s ezért nincs munka, a munkavállaló a fizetése 100 százalékára jogosult, kivéve, ha kollektív szerződés vagy a munkáltatóval kötött megállapodás másképp rendelkezik (min. 60 százalékot biztosítani kell). Az állam Mindhárom esetben a fizetés 60 százalékát téríti meg (max. 29 000 korona/fő).

Április 8-tól kilakoltatási tilalom lépett életbe szükség esetén az albérleti díj elengedésével.

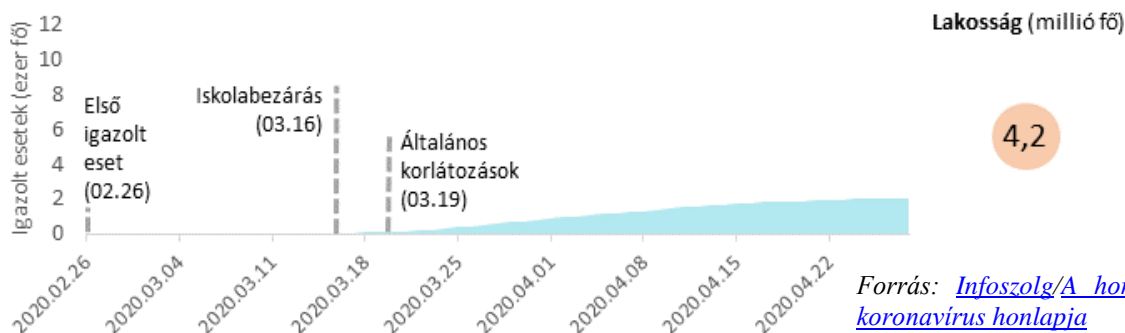
HORVÁTORSZÁG

Március 11-én járványhelyzetet hirdetett, de a március 22-i jelentős károkat okozó földrengés ellenére sem hirdetett veszélyhelyzetet.

Járványügyi intézkedések

Bár az [iskolák](#) már március 16-tól bezárták kapuikat, az [általános korlátozó szabályok](#), a munkáltatók távmunkára történő átállásra, valamint azon kötelezése, hogy a hőemelkedést mutató dolgozókat, a szárazon köhögő személyeket ne engedjék be a munkahelyekre, csak március 19-től léptek életbe. [Határozat](#) is ettől

2. ábra: Járványügyi és szociális intézkedések kronológiája - Horvátország

Forrás: [Infoszolg/A horvát kormány koronavírus honlapja](#)

a naptól rendelték el. A közösségi tömegközlekedés teljes felfüggesztésére (kivéve taxi) március 22-én került sor.

Szociális intézkedések

A [digitális oktatás](#) bevezetésével minden 5–7. osztályos automatikusan, a 6–8. osztályosok rászorultsági alapon tabletet kaptak az iskolától. Középiskolásoknak, ha a szülők minimum-jövedelmet kapnak, az iskola pénzt adott eszközvásárlásra. A diákok ingyenes SIM-kártyát kaptak korlátlan nethasználatra. Minden tanárnak biztosított az iskola laptopot. Az iskolabezárások miatt megemelték a szülői szabadság alatti fizetések kompenzálását, de külön támogatás nem került bevezetésre.

A kormány március 19-én elfogadta az 1. járványügyi csomagját (30 milliárd kuna/4 milliárd euro), amely 63 intézkedést tartalmaz. A csomag célja elsődlegesen a munkahelyek megőrzése és a bérek biztosítása; minimálbért biztosít azoknak, akiket a járvány érintett, s akik várhatóan elveszítik munkahelyeiket. Lehetővé tették a személyi jövedelemadó és a béreket terhelő járulékok fizetésének három hónappal történő elhalasztását a vállalkozók és a természetes személyek számára (amely további három hónappal meghosszabbítható). Az így elmaradt adók két éven belül kamatmentesen, részletekben fizethetők meg.

A szezonális foglalkoztatást meghosszabbították hat hónapra, mivel a gyakorlat szerint szezonon kívül a munkáltató továbbra is fizeti a társadalombiztosítási járulékot a szezonális munkavállaló után annak reményében, hogy a következő szezonban is hozzá jön majd dolgozni. Így a szezon meghosszabbításával biztosítva lett a szezonális munkavállaló minimál-

bére, valamint az egészségügyi és nyugdíjbiztosítása. A foglalkoztatott fogyatékos személyek minimálbért kapnak.

Az állam kamatmentes kölcsön formájában pótolja az önkormányzatok, az egészség- és nyugdíjbiztosítási intézetek veszteségeit. Helyi önkormányzatok a közműdíjakat vállalkozási, egészségügyi szolgáltatási, jóléti, tűzoltósági és egyéb célokra használhatják.

Az autópályadíjak szezonális emelését elhalasztották.

A horvát kormány április 23-án bejelentette, hogy három ütemben lazít a járványügyi rendelkezéseken (ápr. 27., május 4. és 11.).

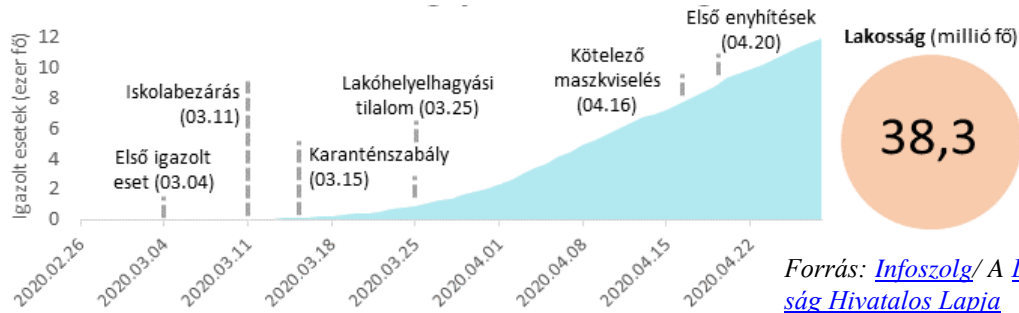
LENGYELORSZÁG

Járványügyi rendelkezések

A járvány miatt március 2-től lehet távmunkát elrendelni, miközben az [oktatási intézmények](#) március 11-én zártak be. Március 14-én [járványfenyegetettséget](#), s hat nappal később járványhelyzetet [hirdetett](#) a kormány. Március 15-től van határain ellenőrzés, illetve [karantén szabályozás](#). Március 25-től [korlátozták a lakóhely elhagyását](#). Felére limitálták a kilenc főnél több üléses járműveken, valamint a közösségi közlekedési eszközökön az egyszerre elfoglalható ülőhelyek számát. Április 1-jétől tilos a [városi nyilvános kerékpárok](#) használata.

Április 16-tól kötelező a maszk a nyilvános helyeken és munkahelyeken, 20-tól korlátozták a kereskedelmi egységekben [a vásárlók számát](#) (100 m²-nél kisebb boltokban a pénztárak négyszerese, 100 m²-nél nagyobb boltokban 15 m² szabad hely/fő). [Vallási eseményen](#) is

3. ábra: Járványügyi és szociális intézkedések kronológiája - Lengyelország

irányadó a 15 m²/fő szabály. Temetésen legfeljebb 50 ember vehet részt. A szálláshelyek április 20-tól vannak zárva, kivéve, ha karanténban lévőket, egészségügyi személyzetet vagy munkavállalókat (pl.: építőipari munkások) szállásolnak el.

Szociális intézkedések

Az oktatási intézményeknek alapokmányukban vagy a szülőkkel kötött szerződéseikben kell szabályozni az esedékes díjat.

Március 15-e után kezdődő kötelező karantént a munkáltatónak be kell jelenteni, amely nyilatkozat a táppénz fizetésének az alapja. Napi táppénzre jogosultság bevezetése, ha a 14 napnál nem hosszabb munkára képtelen állapotról szóló orvosi igazolás légzőszervi megbetegedésről, vagy a koronavírusról szól. Karanténban rendőri ellenőrzés helyett választható az applikáció segítségével történő ellenőrzés (kéretől számított 20 percen belül selfie küldése).

Március 31-től él az egyéni, valamint a vállalkozói hitel esetén a [fizetési moratórium](#) a március 8-a előtt megkötött szerződésekre.

Április 9-től a nyolc éven aluli gyerekek szülei [meghosszabbított gyermekgondozási ellátások](#) mellett további gyermekgondozási támogatást igényelhetnek, maximum 14 napra az intézmények zárva tartása alatt.

A társadalombiztosítási járulékokat elengedik március– május hónapra a 10 főnél kevesebb személyt foglalkoztató, és az egyéni vállalkozóknál. Az egyéni vállalkozók egyszeri adó- és járulégmentes támogatást kapnak, amely az államilag meghatározott minimálbér 80 százalékának megfelelő összeg.

A nyilvántartott veszteséget és forgalomcsökkenést elszenvedő vállalatok munkavállalóinak a kormány az államilag megállapított

átlagjövedelem 40 százalékáig jövedelmet fizet, feltétele, hogy a munkáltató nem mond fel az elkövetkező három hónapban.

Az egészség megóvása, valamint a lakosság ételmisszerrel történő ellátása céljából egyes termékeknél (pl. maszk, kézfertőtlenítő stb.) [maximum árat határoztak meg](#).

Április 20-tól megkezdődtek a korlátozó intézkedések négy ütemre tervezett könnyítései.

SZLOVÁKIA

Járványügyi rendelkezések

A veszélyhelyzet kihirdetése (március 12.) előtt léptek életbe az [első karantén szabályok](#) kötelezve a fuvarozókat árurakodásnál a FFP2/FFP3 maszkok viselésére.

[Március 13-tól](#) bezártak a repülőterek, oktatási intézmények, szórakozóhelyek, szociális és kulturális intézmények. A lengyel kivételével lezárták az országhatárokat (márc. 17-én a lengyelt is), megszüntették a nemzetközi vonat-, busz- és hajóközlekedést. 16-tól bezártak a [kiskereskedelmi és szolgáltatást nyújtó egységek](#) az élelmiszerboltok, patikák, drogériák, állat-élelem kereskedések, benzinkutak kivételével.

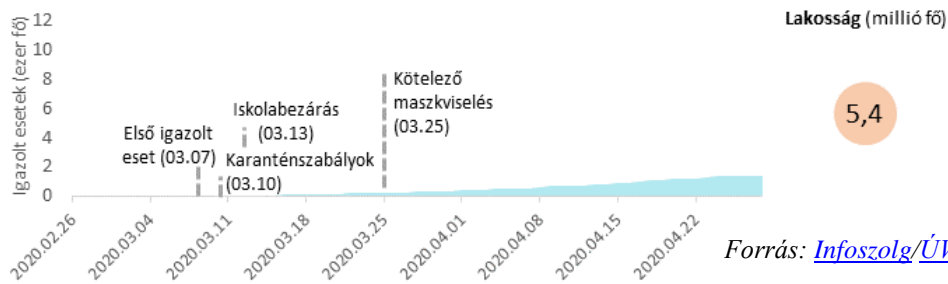
Március 25. óta kötelező a közterületen a [maszk](#) és 27-től írják elő a szociális távolságtartást (2m), [korlátozzák a vásárlást](#) (idősek, kötelező maszk és kesztyűhasználat a boltban, egy légtérben tartózkodó vásárlók létszáma).

Szociális intézkedések

Ha a hitelező szlovák bank vagy külföldi bank fiókja a hitelvisszafizetésre kilenc hónapra [halasztás kérhető](#). Ha a hitelező magánszemély, a hiteltörlesztére 3 hónapra kérhető halasztás.

4. ábra: Járványügyi és szociális intézkedések kronológiája - Szlovákia

Március 25-től minden adóügyi eljárásra vonatkozó [végrehajtás és bírósági árverés felfüggesztésre](#) került, április 30-ig.

[Kötelező vagy önkéntes karantén esetén](#) a fizetett betegszabadságot az első naptól kezdve a munkáltató helyett a társadalombiztosítás fedezi, amelynek összege naponta az adóalap 55 százaléka. (Korábban a keresőképtelenség első tíz napját a munkáltató fizette, ahol az első három nap összege az adóalap 25 százaléka volt.)

Megváltozott a gyereknevelési ellátás: a gyerekek 10 éves kora helyett most 11. életévig, súlyosan beteg gyereknél 18 éves korig jár. Fizetésének tartama visszamenőleg igényelve 10 helyett 20 nap, valamint a karantén, elkülönítés, az oktatási intézmény bezárásának teljes időszaka. A szülők által felváltva is igényelhető ellátás az adóalap 55 százaléka.

Március 25-től módosult a Munka Törvénykönyve: ha a munkáltató a munkavállalót karantén, sürgős szükség vagy a járvány miatt más munkakörbe helyezi, ami bércsökkenéssel jár, a munkáltató (30 napon belül) a társadalombiztosítási szervtől 12 hónapra járó bérkiegészítő támogatást igényelhet. A munkavállaló jogosult az áthelyezést megelőző átlagbérére. Veszélyhelyzet alatt és az azt követő két hónapban a munkáltató legalább hét nappal korábban tájékoztatja a munkavállalót az elrendelt kötelező fizetett szabadságról, amely időtartam a munkavállaló beleegyezésével csökkenthető. Ki nem vett szabadság esetén ez az időtartam min. két nap, de a munkavállaló beleegyezésével szintén csökkenthető.

A munkáltató igazoltnak tekinti a munkavállaló hiányzását, ha az karantén, elkülönítés, beteg családtagnak vagy egyéb személynek a személyes 24 órás gondozása miatt következik be. Az ilyen személyt keresőképtelenségnek kell tekinteni, aki ugyanazt a védelmet élvez, mint

a többi keresőképtelen munkavállaló. Április - az [iskolai vendéglátó-ipari létesítményekben lehet ételt készíteni](#) és kiadni a fenntartó döntése alapján.

SZLOVÉNIA

Járványügyi intézkedések

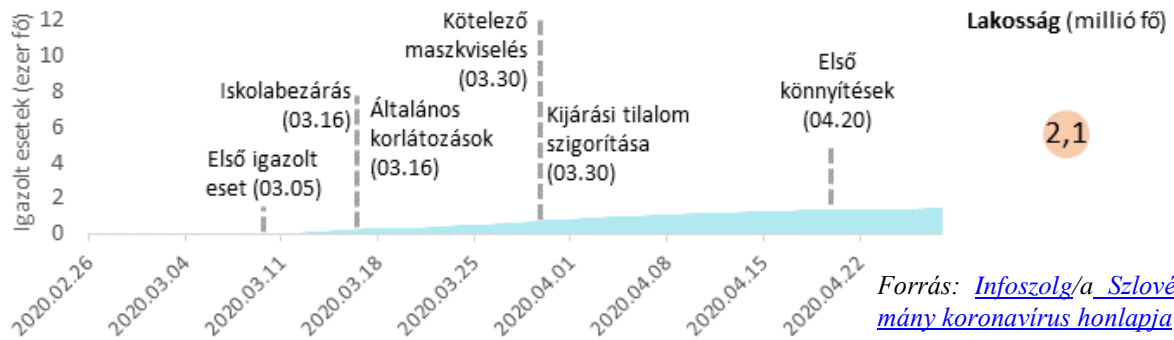
Az intézkedéseket nagyjából egy időben hozták meg: március 16-án életbe léptek életbe az [általános korlátozások](#) (kijárási tilalom, szociális távolságtartás, iskolák, kereskedelmi egységek, szórakozóhelyek, szállások bezárása, gyülekezés, rendezvények megtiltása). 29-től kötelező a társasházak fertőtlenítése. A kijárási tilalmat március 30-tól május 15-ig [megszigorították](#). Az [enyhítő korlátozások](#) első körét a tervezetthez képest 1 héttel később vezették be (április 20.)

Szociális intézkedések

Ha egy egészséges munkavállaló karanténban van, s nem tud távmunkát végezni, az előző 3 hónapban elért átlagbér 80 százalékát kapja, aminek 60 százalékát a munkáltató, s 40 százalékát az állam fizeti. Kötelező karanténban az átlagbér 80 százaléka jár, amit az állam fedez. Igazoltan fertőzött munkavállalók az első 90 napban a táppénz 90 százalékára, azt követően 100 százalékra jogosultak, amelyet első naptól kezdve a betegbiztosító áll ([ZIUPPP](#)).

Az egyéni vállalkozók április-júniusra esedékes járulékaiknak fizetése (részben vagy egészben) 2022. március 31-ig elhalasztható. A járulékfizetést az állam vállalja át. Azon egyéni vállalkozók, akiknek bevételekiesése az előző hónaphoz képest márciusban 25, április-májusban 50 százalékos volt, márciusban 350, áprilisra és májusra 700 euró alapjövedelemre jogosultak.

5. ábra: Járványügyi és szociális intézkedések kronológiája - Szlovénia

Forrás: [Infoszolg/a Szlovén kormány koronavírus honlapja](#)

A támogatást vissza kell fizetni, ha az első félév bevétele nem kevesebb az előző év első félévéhez képest legalább egyötöddel, és ha a második félévben 20 százalékkal több az előző év második félévével összehasonlítva. (ZIUZEOP) 20 százalékkal [csökkentették](#) a háztartások és kisvállalkozások villamosenergia költségeit a következő három hónapban.

12 hónapos hiteltörlesztési moratórium lépett életbe. (ZIUPOK) Míg a járvány elleni védekezésben működő állami alkalmazottak bérnövekedése akár 200 százalékos is lehet, addig az állami tisztviselők és az állami tulajdonban lévő testületek tagjainak fizetése 30 százalékkal csökken.

Bérekompenzáció azon munkáltató munkavállalóinak, akik kénytelenek teljes mértékben /részlegesen felfüggeszteni tevékenységüket, azoknak a szülőknek, akik otthon maradnak gyerekeikkel az intézmények bezárása miatt, illetve azoknak, akik nem tudnak munkába menni a közösségi közlekedési eszközök beszüntetése vagy a határok lezárása miatt, bérük 80 százaléka jogosultak. Az állam által nyújtott

tott kompenzáció felső határa a 2019. évi átlagbér, (bruttó 1,753.84 euro), ami nem lehet kisebb, mint a minimálbér (940.58 euro). (ZIUZEOP)

A nagycsaládosok ellátását a járvány idejére megemelték: 100 euróra a háromgyerekeseknek és 200 euróra a háromnál több gyermeket nevelőknek. (ZIUZEOP)

A Kormány [széleskörű segélyezési rendszert](#) vezetett be: egyszeri szolidaritási támogatást (150 euro) ad a munkanélkülieknek, a hátrányos helyzetűeknek, a nappali szakos hallgatóknak. A mezőgazdasági termelők márciusra 350 eurót, míg áprilisra és májusra 700 eurót kapnak, ha igazoltan megfertőződtek a minimálbér 80 százaléka jogosultak. Az 500 eurónál kisebb nyugdíjjal rendelkezőknek 300 euro, az 500.01-600 euro közötti nyugdíj után 230 euro, 600.01-700 euro közötti nyugdíj után 130 euro jár (ZIUPPP).

Azok a munkavállalók, akik egészségüket a fertőzés veszélyének különösen kiteszik a járvány idején az alapfizetésük 100 százaléka jogosultak plusz juttatásként (ZIUZEOP).

Források:

- A [Cseh kormány honlapja](#)
- A [Horvát kormány koronavírus honlapja](#)
- A [Lengyel Köztársaság Hivatalos Lapja](#)
- A Szlovák Köztársaság Közegészségügyi Hatóságának ([ÚVZ SR](#)) honlapja
- A [Szlovén Köztársaság jogi információs rendszere](#) és a [Szlovén kormány koronavírus honlapja](#)
- Az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ ([ECDC](#)) honlapja
- A Parlamenti Kutatás és Dokumentáció Európai Központja ([ECPRD](#)) parlamenti kutatószolgálati

Készítette: Ács Vera
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Telefon: (1) 441-6486